

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétéfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszállítására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Küzelem a „hungara“ ellen.

(—a.) Annak a három kis törvényjavaslatnak, amelyet tegnap nyújtott be a képviselőházban az igazságügyminiszter, nemes hivatása van: küzdeni a fehér rabszolgátság ellen, küzdeni a leánykereskedelem megszüntetése érdekében, küzdeni Magyarország tisztességéért, nemzetközi becsületéért.

Mert sajnos, ennek a szégyenletes emberkereskedelemnek a közvetítésében, a drága emberhusnak a szállításában Magyarország igen nagy szerepet játszik; az áruknak ez a legkeresettebb lerakódó helye, innét szállítják a nemzetközi forgalomban már hirhede vált «hungara»-kat kelet és nyugat felé.

Oly szomorú híre van e tekintetben országunknak, hogy a párisi nemzetközi tanácskozáson, melyen a most becikkelyezendő egyezményt elfogadták, igen erős hangon támadták Magyarországot, mint a gyalázatos fehér rabszolgátság legfőbb piacát. Nem haboztak kimondani, hogyha Magyarország nem eszmél fel és nem csatlakozik a leánykereskedelem ellen küzdő államok mozgalmához, akkor céltalan az egész küzelem.

Ez a nemzetközi kongresszus a töb-

bek között így nyilatkozott Magyarországról: »A nemzeti szakosztályok alap-gondolata, hogy t. i. a leánykereskedés szégyene a társadalomnak, Magyarországon még gyökeret verni nem tudott. És ha nem sikerül Magyarországon buzgón tevékenykedő nemzeti szakosztályt megalakítani, a leánykereskedelem megszüntetésére belátható időben még gondolni sem lehet.«

Mégis csak akadnak Magyarországon nemes lelkek, akik ennek a gyönyörű hivatásu mozgalomnak élére állottak s néhány esztendővel ezelőtt megalakították a leánykereskedelem ellen küzdő magyar nemzeti szakosztályt. A nagyok között is a legnagyobb: Székesfejérvár lánglelkű püspöke, Prohászka állott e gárda élére.

A társadalom tehát megmozdult, habár nem is olyan mértékben, mint ahogy ez a nagy, nemes nemzeti ügy mekövetelné. Mert itt meg kell szünni minden vallás-, faj- és nyelvkülönbségnek s minden nemes léleknek ide kell csatlakoznia. Csakhogy hozzá vagyunk szokva, hogy nálunk csak nagyon kevesen dolgoznak önzetlenül a közügyért. A reklám nagy dobjára csak összegyűlnek az emberek, különösen ha lehet magukat ünnepeletetni, egy pár garast vagy forin-

tot is oda-oda dobnak — főleg ha látják őket mások — a »humanizmus« ol-tárára, de ahol önfeláldozó, csendes munkára van szükség, a közügy, a mások megmentése érdekében, ott bizony édes-kevesen szoktak lenni. Reméljük azonban, majd csak lesznek többen is — legalább ennél a nemes ügynél, ha megismerik és megértik azt.

Most már az államon, a hatóságokon a sor, mert hisz itt tulajdonképen az ő buzgóságukon, jóakarataukon és éberségükön fordul meg a dolog.

A magyar állam már öt évvel ezelőtt aláírta a nemzetközi egyezményt s magára kötelezőnek ismerte el a kongresszus megállapodásait. A folytonos politikai válságok miatt azonban csak most került a parlament elé becikkelyezés végett.

A törvénybe iktatásnak nem lesz semmi akadálya. Nem tételezhető fel, hogy akadna a magyar törvényhozásnak csak egyetlen tagja is, aki ez ellen szól emelne. Itt még a szociáldemokraták is, sőt még a szociológusok is — velünk tartanak, nem ugyan valami nemesebb törekvések miatt, hanem mert ezt parancsolja saját gyermekeik védelme. A törvényjavaslat ellen nem lesz tehát

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Lajos unokatestvér.

A Lajos hatalmas hortyogása, a tulsó cél-lában, izgató nyugtalanító kísérettel szolgált az esőcseppek kopogásához, a csatornában. Az ötös szán u cella lakója idegesen hajította le fejét kabtjára.

Még alig lehetett több tizenegy óránál. Vajjon Lajos egész éjszaka így fog hortyogni? Ha halgatna, akkor el tudna aludni. Igen, ebben egészen bizonyos volt.

Az emesódott világitásban észrevette a börtönőr arcát, amint a nehéz tölgyfaajtó vasrácsán bepislogozzá.

— Az Istenért, szóljon annak a fickónak, hogy ne hortyogjon annyira! — kérte, feltá paszkodva kemény fekhelyéről.

A börtönőr barát ágosan válaszolt s léptei egyenesen kopogtat, a kőkockán, a mint

tovább haladt. A hortyogás csakhamar meg-szünt ezután.

Es most csend volt. Csend! Mi van ebben olyan rettenetes? Mért nem kopog az eső most már? Talán fagy? Hová lett a börtönőr? Vajjon Lajos ébren van-e még? A többi el-itélt vajjon mit gondol utolsó óráiban? Az égiől, a pokolról elmélkedik? O bibliát olvas és a pappal beszél. Aztán remélt, hogy á-alussza az éjszakát. Es ha Lajos nem hortyogott volna, el is aludt volna.

Lajos! Lajos, Lajos! Mindig csak ő. Clay Lajos, az ő idősebb unokatestvére, aki iskolaéi-ben egyre bosszantotta őt, aki minden gonosz csínybe magával rántotta, s aztán magára hagyta őt a büntetés elszervedéséért. Oh, mért is nem emlékezett már arra a leckére, amit gyermekkorában tanulhatott volna meg tőle?

De hát ő olyan szegény, olyan igen szegény volt Kentuckyban s a Lajos levele, melyet a nagy várcsból írt, olyan dicsekvést s oly arany ígéreket foglalt magában, hogy elkábította. Lajos azt írta neki, hogy ha Keletre megy, ő is boldogulhat.

Eladta hát a kis köves házát, a csepp, mályvás udvarral s azután elment Lajos után. Csak ott tudta meg a Lajos tulajdonképeni virágzó üzletének igazi nevét — a betöréseket. Ebben ajánlott neki egy helyet. Es hogy kigunyolta őt, mikor méltatlankodva utasította vissza ajánlatát.

— Ugyanis ezt vártam tőled egyelőre — mondotta aztán sziszegve, mint egy kígyó.

Azután jött a tél. A tél egy nagy utcakkal keresztezett városban, a tél, ahol minden leg-utolsó keresetlörzés is tul van zsufolva éhez-zőkkel s ahol neki, az idegennek nem jutott hely.

Az éhség is bekövetkezett nemsokára s felesége, aki magával hozott, hervadni kezdett a nélkülözéstől. A kísértő ekkor másodsor jelentkezett előtte.

— Ne légy ostoba John, hiszen az öreg oly gazdag, hogy meg se érzi! Ma éjjel kell betörnünk hozzá, vagy soha!

Es ő, a gyenge, a gyáva, hallgatott a kísértő szavára. Elment, hogy kövesse a Lajos akaratát.

Csak még rövid ideig!

Rendkívül leszállított árak: Üzlet áthelyezés miatt (Szalárdi utca 9 re) a még raktáron levő mellfűzők és fűzővédők beszerzési áron alól lesznek kiárusítva.

Próba küldemények bárh va!

Arjegyzék ingyen és bérmentve!

Rosenzweig Róznál RÁKÓCZI-UT 3 szám.

senki s így csakhamar életbe fog lépni a nemzetközi egyezmény nálunk is.

Sokkal nehezebb lesz azonban majd ennek a törvénynek a végrehajtása. Mert a hatóságokat erre valósággal nevelni kell. A mi hatóságainkban bizony, sajnos, alig van meg az ehhez szükséges szellem. Magyarországon a múlt század 70-es éveiben a materializmus, a liberalizmus, a vallási közönyösség, később pedig a páholymorál rettenetes pusztítást vitt véghez az erkölcsökben s ez bizony sokszor megbénította a hatósági működést is. Sőt nem egyszer onnét indult ki a romlás, mint például Budapesten a hírhedt Thaisz főkapitány idejében.

Hiszen a leánykereskedelem eddig sem volt megengedve, eddig is üldözendő cselekmény volt az, de vajjon hol voltak az üldözők?! Most sem lesz sikere annak, ha csak a szellem meg nem változik a hatóságoknál is, a közönségnél is, a közvéleménynél, a sajtónál is. A leánykereskedelmet s a vele rokon prostitúciót a vallástalanságon kívül közgazdasági bajok idézték elő. A nehéz megélhetés, a túlzott igények és más hasonló okok miatt a férfiak nehezebben határozzák el magukat a nősülésre, a nőknek tisztességes megélhetését pedig kevés pálya biztosítja, az is mind túl van zsufolva. Ezekhez járul a fő ok, a lépten-nyomon kínálkozó alkalom és csábítás.

Csak ha mindezen segítve lesz, akkor fog a baj valóban megszűnni. Ezt persze csak hosszú idő és kitartó küzdelem után lehetne elérni. De addig is meg kell tenni a baj csökkentésére mindazt, amit lehet. Valamit mégis csak fog segíteni a bajon.

Azután a többi homályos előtte. A sötétben meglepte őket valaki a »dolog«-nál. A könyöke mellett a Lajos rémült hangja susogott a fülébe: — Lőj! — Ő maga rémülten nézett széjjel, de semmit se látott, aztán találmorra elsütötte fegyverét.

Egy jajgatás, aztán csend volt reá a válasz.

Ijedten ült fel kemény fekhelyén. — Oh, hát sohasem alszik el már? Hiszen annyi ideje fekszik így, csendesen. Vajjon hány óra lehet? Kérdezni nem akar, nehogy azt higgyék, fél az elkövetkezendőtől. Hiszen minden ujság eddig a bátorságát magasztalta.

A vizsgálati fogságnak hamar vége volt; az ítéletet gyorsan kimondták. Nem volt kétség az íránt: Ő volt a gyilkos. Még akkor se lett volna, ha Lajos nem vall is ellene: hiszen kezében találták a füstölő pisztolyt. Lajosnak valószínűleg megkegyelmeznek, hiszen nem volt fegyver nála, s a lopásért, a mit el nem követhetett, már leülte az időt a vizsgálati fogsággal. Pedig ő is remélt... remélte, hogy Mary, az ő édes szép asszonya kijárja neki a bűnbocsánatot.

Ah, hát hiába küzdött ez ellen a gondolat ellen, már megint itt volt, hogy kísértetbe hozza! Pedig csak úgy tarthatja meg a bátorságát mindvégig, ha a Mary arca elébe nem tolatodik! Ő, az ő szép, édes, fiatal, szőke felesége! Karjaival átölelte a feje alá tett kabátot s felzokogott. Képzletben úgy látta magát előtt, a mint a Mária-kép előtt térdel, az ő lelkiért imádkozva.

Felugrott az ágyból, s a hideg kőkocka érintése jót tett meztelen lábainak. A börtönőr aggódalmasan nézett be az ajtó rácsán.

Azután valahol messziről egy ajtózár csat-

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 18.

Kabós Ferenc alelnök negyed 11 órakor az ülést megnyitja. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után

Hegedüs Kálmán, az igazoló bizottság elnöke jelentést tesz.

Jegyző felolvassa az interpellációs könyvet, melybe a következők jegyeztek be interpellációt:

Fráter Loránt az Opera fejetlensége ügyében — a kultuszminiszterhez.

Huszár Károly a nagyzelecei népszámlálás alkalmából használt oláh anyanyelvű kifejezések ügyében — a belügyminiszterhez és

Sümei Vilmos a katonai brutalitások és az öngyilkosságok ügyében — a belügyminiszterhez.

Elnök jelenti, hogy az interpellációkra két órakor térnek át.

Rátértek a

bankjavaslat

általános tárgyalására.

Valencsik Ferenc: Magyarországon politikai és gazdasági eredményeket küzdelem nélkül nem lehet kivívni. Az önálló bank felállítását is csak úgy véli elérni, ha a nemzet igaz képviselői a legerősebb küzdelmet veszik fel az osztrákok érdekeit képviselő magyar kormány ellen. Sorra utasítja vissza azokat a téves állításokat, melyek az önálló bank ellen hangzóak. Nem igaz, mintha az önálló bank felállításával értékpapirainknak nem lesz piaca; az értékpapirokat a külföld nem rokonszenvből, vagy fényzésből szokta vásárolni, hanem mert tisztességes kamatot biztosítanak. Felhívja, hogy technikai nehézségek miatt is lehetetlen az önálló bank felállítása, holott szerinte megmaradnának a hivatalnokok, tehát ugyanaz a vezetés, megtartanánk a rendszabályzatokat és módosításokat és így igazán nem tudja, hol van a technikai akadály. Mesterséges kamatláb emelkedésről nem lehet szó, mert ha magas a kamatláb, pénz özönlik be az országba és ezáltal csökkenni fog még a mes-

terséges kamatláb is. A javaslatot nem fogadja el és csatlakozik Kossuth Ferenc és Földes Béla határozati javaslatához. (Éljenzés és taps a baloldalon).

Lovász Márton: Részletesen foglalkozik az önálló bank előnyeivel és rámutat arra, hogy a nemzeti munka — nem a tulajdalt értelm. (Derűtség) — csak akkor vezet eredményre, ha első sorban gazdasági függetlenségünket vivjük ki. Az önálló bank ellenségei azt állítják, hogy követeléseink megvalósítása esetén bekövetkezne az arany kiszivárgás, megfélekedeznek arról, hogy az utóbbi időben az aranyprodukciónak rendkívül fellendült. A jegybanknak az a kötelessége, hogy az ország gazdasági viszonyait figyelemmel kíséresse és a szerint alkalmazkodjék. Ocolicsányi László beszédével foglalkozik, a ki annyira el van ragadtatva az Osztrák-Magyar-Bank pénzügyi politikájától. Erre megjegyezni kívánja, hogy az 1907-iki válság és az ezzel való visszaélések igazán fényesen bizonyítják ennek a banknak politikáját. Rátér azután Benedikt-formulára és elmondja, hogy a legérdekesebb benne az, hogy akkor midőn megszűnik a közösség, korona értékben történik a fizetés. Ez a lekötés úgy hangzik, mintha ma nem korona értékben történne a fizetés.

Elnök 10 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után

Lovász Márton szólalt fel, kéri a kormányt, hogy kimutatást tegyessen be az osztrák-magyar bank váltóleszámitolásáról.

Az elnöki széklet **Berezviczy Albert** foglalja el.

Somsits Tivadar gróf Hegedüs Loránd beszédével foglalkozik. Javaslatot nyújt be melyben a felállítandó bank arányos felosztását kéri.

Kovács János a következő szónok, aki kéri, hogy beszédét az idő előrehaladottságára való tekintettel holnap mondhasse el.

— Ma — kiáltják jobbról.

— Holnap — balról.

Szavazásra került a sor.
— Nem határozatképes a Ház! — kiáltja Justh János.

Nagy zajban megtörténik a szavazás. Az elhalasztás ellen 87, mellette 42-en szavaztak.

tánt s halk léptek hallatszottak a folyosó végéről. Valaki megállt a cellája előtt.

— Clay! — sugta egy hang. — Clay!

John az ajtóhoz támolygott. A vörös lámpatényben örömteljesen ragyogott az arca az éjjeli látogatónak. Ezt a szegény, más vidékről ide szakadt, akaratlan bűnöst mindenki sajnálta. A védelem dicsőimnuszokat zengett nemes jelleméről, a mely egyszer, egyetlen egyszer megtántorodott. Fiatal feleségét pedig a szomorú arcú, szőke asszonyt gyémánt ékszeres, csipkés ruhájú urhölgyek siratták.

— Clay! — a beszélő benyújtotta a kezét a rácson. — Clay! Neked megbocsátott a király! Epp most érkezett a sürgöny, a hivatalos jelentés a reggeli lapokban lesz. Siettem, hogy én mondjam meg neked először.

A bűnös megrázkódott s belekapaszzkodott a vasrácsba, hogy el ne essék. A mit a jó hír hozója még beszélt, abból egy szót sem hallott. Csak akkor tért magához, mikor már egyedül volt ismét.

— Mary, — zokogott fel — Mary! — Azután hozzátette: — Kentucky! Visszamegyünk Kentuckyba!

Oh, most már nem félt attól, hogy éhen halna. Dolgozni fog. Az utat fogja kaparni, tiz körmével, ha másképp nem lehet, de még s boldogulniok kell. Aztán ott ismerik őket, kölcsönöznek nekik egyelőre. Új életet kezdenek, amelyben semmi sem marad meg a rébiből.

Hátravetette a fejét s kitágult orrcimpákkal szivta be a levegőt. És úgy tetszett neki, hogy nem a cella dohos atmoszféráját érzi maga körül, hanem a galagonyasóvnyes kis udvar éltező, ózondus levegőjét.

Igen, dolgozni fog s esténként a szőke

asszony fog várni reá. Es ő ölébe hajtja fáradt fejét ilyenkor s egymás kezét fogva maradnak így soká, nagyon soká. Edes, fájdalmas örömközta s ismét felzokogott:

— Kentucky! Oh Kentucky!

Es az álom, amely nyomorúságában elkerülte őt, most eljött hozzá, hogy eltakarja előle a boldog képeket.

Halk hangon ébresztették fel. Halvány napfény szűrődött be hozzá a rácson s valaki kinyitotta az ajtót. Az éjjeli látogató. John zavartan ült fel a helyén, Álmos szemekkel nézett az éjszakai hír hozójára.

— John, édes fiam! — nyögött az öreg ember, aki úgy sietett hozzá megkegyelmeztetésének hírével. — Tíz évet adnék az életemből, ha leharaptam volna a nyelvemet, mielőtt hozzád jöttim ma éjszaka. Tévedés volt az egész. A sürgöny, a megkegyelmezés Lajosnak szót. A másik Claynek.

A rab vadul, üveges szemekkel bámult reá.

— Neki is megmondta? — kérdezte sugva.

— Nem — válaszolt az öreg.

— Híla Istennek! Oh, köszönöm, hogy szegény Marymmal szemben óvatos volt. Ő nem élte volna túl ezt a második csalódást.

Halvány mosoly jelent meg az ajkán.

— Hány óra van? — tette aztán hozzá.

— Ö. perc múlva nyolc.

— Tehát még csak egy óra. Híla nekied, Isten!

A tulsó cellából vidám pléhcsörgés hallatszott: Clay Lajos, a rab, dudolva fogyasztotta el egyszerű reggelijét.

William Gilmore Beyster.

A képviselők zárt ülést kérnek, amit az elnök elrendel.

Holó Lajos és **Justh János** házszabálysértésről beszélnek.

Berzeviczy Albert kijelenti, hogy házszabálysértés nem történt.

Zárt ülés után áttérnek az interpellációkra.

Fráter Loránd az Operaházban uralkodó botrányos állapotok ügyében interpellál.

Huszár Károly a Krassószörény megyében fogantatosított népszámlálásnál ügött szabálytalan kitételek miatt interpellál.

Az ülés 3 órakor ért véget.

Városi közgyűlés.

— Hatodik nap. —

Holnap már nem lesz városi közgyűlés, mert végre hat napi tárgyalás után tegnap este 7 órakor az utolsó póttárggyal is végzett a törvényhatóság.

Tegnap már nem igen voltak hosszú viták, csak rövidebb felszólalások, de igen sok kérdés felett kellett határozni, azért este fél 7 óra volt, mikor a főispáni kijelentés elhangzott:

— Több tárgy nem lévén, a közgyűlést berekesztem.

Zajoson megéljenztek a kijelentést és a főispánt s igazán el lehet mondani, hogy az az éljenzés a hat napi tárgyalás végén szívükből eredt.

Az utolsó napi tárgyalás lefolyásáról a következőket közöljük:

Hlatky Endre főispán elnökle alatt mintegy 20 bizottsági tag volt jelen.

Az előző jegyzőkönyv hitelesítése után a hátralevő ügyeket tárgyalták le.

A magyar földrajzi társaság támogatására a közgyűlés 100 koronát szavazott meg.

A drágasági pótlék.

A városi tanács előterjesztette, hogy a tüzelő parancsnok, a vámszemélyzet és az új vízműtelep személyzetének 10 százalék drágasági pótlékot szavazzanak meg.

Dr. Adorján Emil ellenzi minden ilyen kérdés tárgyalását, mert a múlt havi közgyűlésen már olyan ohaj alakult ki, hogy minden fizetési vagy hasonló kérdés évenként egyszer, a költségvetés tárgyalását megelőző közgyűlésen kerüljön a törvényhatóság elé.

Gábel Jakab kéri az előterjesztés megszüntetését.

Dr. Medvigy Gábor igazságosnak tartja, hogy akik nem részesültek az államszegélyből semmiben, azok részére drágasági pótlék adassék. Ezért megszavazza a javaslatot.

Fried Ferenc és **dr. Friedländer Sámuel** hozzászólása után a tanács javaslatát elfogadták.

A tanács betervezte a II. o. fogalmazók, továbbá Jablonszky Emil adópénztárnok, Markovits Sámuel alszámvevő, Horváth Géza és Réz Bertalan I. o. rendőrbiztosok drágasági pótlék iránti kérelmét. A II. o. fogalmazókra nézve még a múlt ülésen tetek indítványt a drágasági pótlék megadása tekintetében.

Tekintettel, hogy a II. o. fogalmazók állásának I. osztályúvá leendő átszervezése előkészítés alatt áll, úgy a fogalmazók, mint a többiek kérelmét elutasítani javasolja a tanács.

Több bizottsági tag hozzászólása után **Jablonszky Emil** és **Markovits Sámuel**, valamint **Horváth Géza** és **Réz Bertalan** biztosoknak megszavazták a drágasági pótlékot s kimondták, hogy jövőre a fizetési kérdéseket csak a költségvetési tárgyalás előtt veszik tárgyalás alá.

A tanács előterjesztette a gipsz-gyár kérelmét, azon javaslattal, hogy a város adjon a létesítendő gyár céljára 1 hold területet ingyen, 1 holdat pedig berbe, ezenkívül 10 évre

kedvező ényes árért villamosáramot és vámmentességet.

Ingatlan elidegenítésről lévén szó, kitűzték a jövő havi közgyűlésre az ügyet.

A szennyvíztisztító telepnél egy zsilipórház építését javasolja a tanács, 7000 korona költséggel.

Fried Ferenc és **Balogh Döme** felemlítettek, hogy a Sebes-Körözs ármentesítő társulatnak van egy órháza a szennyvíztisztítótelep mellett, amelyet olcsón megkapna a város és ez megfelelne a zsilipórház elhelyezésére. Annál inkább figyelmébe ajánlják a törvényhatóságnak, mert valószínűleg a városnak a vízszabályozó társulat órházát úgy is meg kell venni és távolabb felépíteni.

Köszeghy József főmérnök kijelenti, hogy a vízszabályozó-társulat órháza a város céljaira nem alkalmas, mert a szennyvíztelep zsilipjéről 1 kilométer távolságra van.

A tanács javaslatát elfogadták.

A tárgysorozatba felvett apróbb ügyeket változatlanul elfogadták s a póttárgyakra került a sor.

A Schatter-Köszeghy ügy.

Oláry Gyula és társai indítványozták, hogy a villamos felügyelő bizottságnak a villamosmű üzeménél **Schlatter Alfréd** közbejöttével elért eredményről szóló jelentését terjessze be a tanács a közgyűléshez. Tudvalevőleg a jelentés azt mondja, hogy **Schlatter** közreműködése 42,000 korona megtakarítást hozott a városnak. Ebből kitolyólag hosszú hírlapi polemia keletkezett **Schlatter Alfréd** tanár és **Köszeghy** főmérnök között.

A tanács javasolta, hogy a jelentést adják ki a felügyelő-bizottságnak s a bizottság esetleg szakértőket hallgasson meg.

Dr. Károly Irén szólott először a kérdéshez. A felügyelő bizottságot a törvényhatóság választotta. Mikor a felügyelő bizottságban a jádvolgyi tervbe vett telep ajánlatát tárgyalták, sokalták az 5 fillér áram árat. Őt küldték ki a nagyobb telepek üzemének tanulmányozására külföldre. Ezután hívták meg **Schlatter** a villamosműhöz, hogy vizsgálja át annak üzemét s a jövedelmezőség emelésére tgyen intézkedéseket. **Schlatter** tíz napig jelen volt a telepen s utasításokat adott a főnöknek s mikor az eredményt számították, kitűnt, hogy 1 kilovatt előállításánál 14 fillér megtakarítást értek el **Schlatter** működése alapján. Kimutatja, hogy ez tisztán a **Schlatter** közbejöttének köszönhető. Iaz, hogy emelkedett a kilovatt termelés is. De ha még leüt a megtakarításból 10 százalékot arra, hogy jobb volt a szén, még akkor is szép az eredmény. A tanács javaslatával szemben ellenzi, hogy a fe ügyelő bizottságnak újból visszadják a jelentést s újabb szakértőket hallgassanak meg. Fogadják el a jelentést s térjenek a kérdés felett napirendre.

Rimanóczy Béla szerint itt nem lehet a kérdést boncolgatni, mert nehéz volna biztos megállapodásra jutni. Térjenek felette napi rendre s köszönetet mondjanak azoknak, akik az eredményt elérték s kériék, hogy a telep ügyét tovább is vezessék. (Helyes és)

Köszeghy József az ügyet ismereti. Hírlapi polemikából keletkezett a dolog. Mikor ő nem volt egyszer itthon, egy felügyelő bizottsági ülésen kimondták, hogy **Schlatter** működése 42000 korona hasznot hozott a városnak. Ő elismerte, hogy **Schlatter** működése hasznos, de azt nem fogadja el, miszerint a 42,000 korona eredményt egyedül **Schlatter** működése hozta létre. Mellékkörülmények is járultak az eredmény eléré-ére. Ebből a vitából se a városnak, se másnak haszna nincs, ezért megengedhetnek a tal, hogy ő is elismeri **Schlatter** működésének eredményét s a kérdés felett térjenek napirendre.

Dr. Váradi Ödön láj, hogy mindenki elismeri **Schlatter** működésének hasznát, de azt nem lehet gramra mérni. Térjenek napirendre a kérdésben.

Dr. Friedländer Sámuel azzal kezdi, hogy **Köszeghy** most masként beszél, mint a vita folyaman a cikkekben írt. **Schlatter** érdemének

csak azt tudta be, hogy betanítja a főnököt. Azt írta továbbá **Köszeghy**, hogy most már mehet **Schlatter**. Azért volt a suriódás, mert **Köszeghy** akart a villanyosnál is dirigálni. Pedig az lehetetlen, hogy más rendelkezék a telepen, mint a villamos-mű igazgatója. Ha a mostani nem jó, más igazgatót kell hozni, de más ne parancsoljon ott. A városi főmérnöknek semmi sem tetszik, amit a villamos igazgató és **Schlatter** csinál. Az ellenségeskedés a berendezések megrendelésénél tört ki. Mikor a **Jádvolgy** ajánlata bejött. Ez a baj fészke. Mindenütt városi kezelésben van a nagyobb közmú, csak Nagyváradon és a Balkánon akarják magán kézbe játszani. Köszönetet mond **Schlatter**nek s elfogadja, hogy térjenek a kérdés felett napirendre.

Köszeghy József válaszolt **Friedländer**nek Ő csak annyiban kíván befolyjni a villamos-mű dolgaira, hogy tudja, hol helyeznek el alsó, vagy felső vezetéket. — A jádvolgyi vizierőnek ő nem égensé, de nem kicsinyli le a vizierő felhasználását, amely szintén fontos. A villamos mű eladása ellen mindig állást foglalt, s ezután is ellene lesz annak.

Dr. Adorján Emil határozottan tiltakozik az ellen, hogy a villamos-művet bárkinek kiadják a város házi kezelésébe. — Ezután a szénfogyasztásról beszél. **Schlatter** működésével szemben várakozó álláspontja helyezkedik s indítványozza, hogy térjenek napirendre.

Dr. Károly Irén fontolja előbbi adatait. Nemcsak 10 napos ciklusokban, hanem hónapokint is elkészítette a számadásokat és azok mindig összevágtak, tehát névadás nem lehet.

A tanács javaslatát meőzték, s az ügy felett egyszerűen napirendre tértek.

Pásztor Ede indítványozza, hogy a közgyűlés megdja ki, miszerint a városi tisztiorvosok a munkás betegségyő pénztárnál ne foglalhassanak el pénztárvési állást. A tanács javasolja, hogy az indítványt a közegészségügyi bizottságnak adják ki.

Dr. Wise Maron, **dr. Grósz Menybert**, **Gábel Jakab**, **Szencsics László**, **dr. Thury László** hozzászólása után a tanács javaslatát elfogadták.

Ese táncot rendez 7 órakor, hat napi tárgyalás után véget ért a közgyűlés.

A levéltári közgyűlés megnyitása.

Készték a pótlékponok az országgyűlés külföldi utazására. Holnap tanácskozást tartanak ezek a képviselők, a kiket a múlt országgyűlés a magyar országgyűlésre küldött, a szoblatartó helyet pedig vasárnap tart ülést. Néhányan ezek pedig konferenciára hívták meg a pártok elnökeit, hogy közös megállapodással biztosítsa az országgyűlés munkaképességét.

Angol uri szabóság.

Az európai modern divatokkal lépést tartva, saját műhelyemben több évi külföldi tapasztalataim érvényesítve, hani és angol legjobb kelmékből raktáromon elsőrendű öltönyöket, télikabátokat stb. készítek megrendelés után.

A n. é. közönség figyelmét felhívom cégemre. Tisztelettel

HAEER és TARSA férfiszabó.

o Nagy Sándor-utca 1. szám. o

Nagyvárad Kelet-Magyarország gócpontja.

Értekezlet az iparkamarában.

Nagyvárad jövődjé fejlődésére nagyfontosságú tervek tárgyalat tegnap egy, az iparkamarába meghívott, értekezlet. Arról van szó, hogy Magyarország keleti testén egyenes vasuti összeköttetést kell létesíteni a Tátrától egészen Temesvárig, hogy ezáltal orvosoltassék az a szinte egészségtelenné mondható állapot, mely szerint minden vasutvonal mesterségesen csak a fővárost táplálja s ezáltal a vidéki városokat fejlődésükben tetemesen visszatartja és érdekeiben sérti. Régi óhaja ez már az érdekeltektől vidéki városoknak, de az ügy még most is csak a tervezgetés »előkészítés« stádiumában van.

A tegnap tartott iparkamarai értekezlet, úgy hisszük, egy lépéssel közelebb hozta az ügyet a megvalósulásához. A tervezett vasutvonal által érintett városok ugyanis elhatározták, hogy iparkamaráik által előbb részletesen megbeszéljék az új vasut ügyét. Ezután egy közös értekezletre jönnek össze Debrecenben, hol az esetleges ellentétes érdekeket kiegyenlítik. S ezután egy nagy, az összes érdekeltektől városok küldötteiből álló küldöttséggel fognak demonstrálni a kormányt, az új vasutvonal sürgős kiépítése tárgyában.

Nagyváradon tegnap folyt le az ily tárgyú értekezlet, az iparkamara helyiségében. Az értekezlet erősen állást foglalt az új vasutvonal mellett és annak minél előbb való létesítését óhajtja.

Nagyváradnak tényleg hatalmas érdeke a vasut. Talán nagyobb érdekei fűződnek hozzá, mint valamennyi érdekeltektől városnak. Ez a vasutvonal Nagyváradot Kelet-Magyarország forgalmi gócpontjává tenné.

Az értekezletről egyébként a következő tudósításuk szól:

Jelen voltak: *Huzella Gyula*, iparkamarai elnök, dr. *Sarkadi Lajos* iparkamarai titkár, dr. *Kurländer Ede* (Nagyvárad törvényhatóságának képviselőjében), *Szmazsenka Ernő* és *May Sándor*, *Rimler Károly* polgármester, a közgyűlés miatt nem jelenhetett meg.

Dr. *Sarkadi Lajos* kamarai titkár ismertette a létesítendő borda-vasut ügyét. Eszerint a direkt vasutvonal a következő városokat érintené: Kassa—Miskolc—Szerencs—Debrecen—Püspök-Ladány—Nagyvárad—Békés Csaba—Arad—Temesvár. Hosszasan fejtegette az előadó azokat az előnyöket, melyek Nagyváradot a vasut révén érik. Egyszersmind rávilágított azokra a kívánalmakra, melyeket Nagyváradnak ez ügynél majd érvényesítenie kell.

A kimerítő elaborátumot az értekezlet egyhangulag magáévá tette és kimondta, hogy a jegyzőkönyv másolatát Nagy-Várad és Bihar-megye törvényhatóságainak megküldi. Ezzel az értekezlet véget ért.

Amit mindenkinek tudnia kell.

1 liter rum 1.50
1 deka tea —.08
Az újvárosi drogeriában a torony alatt.

UJDONSÁGOK.

* **Missió Csorváson.** Jézus nevenapja alkalmából immár harmadizben ujitotta meg a missiót a csucsives szép csorvási templomban *Ruska Zoltán* dobozi lelkész, egyházmegyének e buzgó missionáriusa és kiváló szónoka, ki két nap alatt hat beszédet mondott. A járhatatlan utak dacára a legmesszebb fekvő tanácsokról is önzölött a nép szavának hallgatására. Beszédének hatását fényesen igazolja, hogy e rövid idő alatt nyolcszázánál többen járultak a szentségekhez.

* **A megyei tisztviselők drágasági pótléka.** Moson vármegyének nincs pénze, kölcsön útján fedezi a pótlékot, de azért tisztviselői közül a családos embereknek 15 százalékos pótlékot, a nőtleneknek 10 százalékos szavazott meg leguőbbi közgyűlésén. A határozatot tegnap Biharvármegyéhez is megküldték hasonló határozathozatal végett.

* **Pénzbüntetés a városi tanácsra.** A Pece-patak rendezésével végre-vaiahára rendezett lennének, azonban most kitűnt, hogy a városon kívül, Bihar-megye területén épített vízostómű duzzasztóját nem a terveknek megfelelőleg építették s annak fenékgátját a tervezettnél 23 centiméterrel magasabbra készítették. Az I. fokú hatóság, a központi járás főszolgabírója ezért megbüntette Nagyvárad városát 209 koronára s a fenékgát újra építését rendelte el, a terveknek megfelelőleg. A városi főügyész ez ellen felebbezést adott be a tanács nevében s kitogásolja a büntetés kiszabását a tanácsra, mert az nem jogi személy s a főmérnöknek és a vállalkozóknak nem ad utasítást a tervek kivételére. Most a kérdés felett az alispán, mint vízjogi hatóság fog dönteni.

* **Icig váltói.** Zisovics Leiser Iciget ki ne ösmerné Ökörmezőn? O az, a kinek mezeje Ökörmező. A nyomor mezején csak neki terem mindenkor finom táplálék. A faluban minden házban otthonos a nyomor, csak Leiser Icignél nem. Icignél a váltók otthonosak, mert Icig három lábón sántikál: jobb lábón, bal lábón és kamatlábón. S ezzel a harmadik lábál ér legmesszebb. A faluban mindenki az ő adása s amit a nyomorult rutén elvon a szájától, azt mind Icighez viszi kalácsra. Leiser Icig hit-sorsost a napokban egy kis pech érte: a törvény elől nem tudott elszántikálni s letartóztatták. Házkutatást is rendeztek nála s találtak *hat és fél kiló váltót*. Sem többet, sem kevesebbet. Hat és fél kiló váltó egyetlen egy Icignél, a Leiser Icignél — hát a többi Icignél mennyi lehet? Es még akadnak, a kik tovább kutatják a felvidéki nyomor okát! Egyébként az összes Icigek megnyugtására közöljük, hogy Leiser Iciget azóta szabadlábra helyezték s bátran emelgetheti tovább a kamatlábat.

* **Felhívás Nagyvárad város községéhez.** Az 1910. évi VIII. t.-c. alapján elrendelt népszámlálás adatait a Nagyvárad város területére kinevezett számláló biztosok beszolgáltatván, felhívom a város mindazon polgárait akiktől számláló lap bármely okból felvéve nem leti, vagy akik oly körülményről bírnak tudomással, amely szerint valaki más a népszámlálási összeírásból bármely oknál fogva kimaradt, hogy ezen körülményt a népszámlálás által kitűzött cél elérése érdekében hivatalomnál dr. Molnár Imre tb. aljegyzőnek (I. emelet 2) haladéknélkül jelentsek be. Nagyvárad, 1911. január hó 17. Rimler Károly, polgármester.

* **A főispán vadászaton.** Dr. *Miskolczy Ferenc* ma reggel Gesztre utazott gróf *Tisza István*hoz, ahol a gróf által rendezendő nagy-szabású vadászaton fog részt venni. A vadászat hétfőn fog véget érni, addig a főispáni teendőket *Fráter Barnabás* alispán végzi.

* **Ahol nem írják össze az adóköteleseket.** A nagyváradai pénzügyigazgatóság különös tartalmu panaszt tett tegnap az alispánhoz. A panasz a nagylétei elüljáróság ellen irányul, mert az sem az 1911., sem az 1912. évi adóköteles egyéneket, sem pedig az adóköteles tárgyakat nem írta össze, s emiatt az adót egyáltalán nem lehetett kivetni. A pénzügyigazgatóság többször hívta fel az összeírás fogantatására az elüljáróságot, azonban eredménytelenül, mire a székelyhídi járás főszolgabírójához fordult orvoslásért. És ekkor megkapta azt a felvilágosítást, amelyhez hasonló adóügyben még nem tettek a pénzügyigazgatósághoz. A főszolgabíró ugyan s azt jelentette, hogy a nagylétei jegyzői állás tulajdonképpen üresedésben van. Az állásra és kisegítő munkatársak alkalmazására a főszolgabíró ugyan megadta a felhatalmazást, azonban az elüljáróság állandó embert nem képes fogadni. Ily körülmények között ebben a megye egyik legnagyobb jegyzőségében az elüljáróság csak a legsürgösebb teendőket teljesíti s az adóügyek kezelését feltehetőleg a főszolgabíró javasolta a pénzügyigazgatóságnak, hogy küldjön ki egy tisztviselőt Nagylétekre és irassa össze azzal a község költségére az adótárgyakat. A pénzügyigazgatóság természetesen ilyet nem tehet, mert egy teljesen ismeretlen tisztviselőt nem küldhet ki a községbe, hiszen ez előtt csak azt nem tagadják el adózás előtt, amit nem akarnak. A pénzügyigazgatóság tegnap egyenesen az alispánhoz tett panaszt, ahol kéri, hogy a fenti állapotok megszüntetése iránt sürgősen intézkedjék.

* **G. Fazekas és csak Fazekas.** A múlt évi megyebizottsági tagválasztások alkalmával Szalacson *Fazekas András* a legtöbb szavazatot kapott. A szavazólapok között azonban több volt olyan is, amelyekben *G. Fazekas András* neve szerepelt. Ezen az alapon *Rogge Károly* melegebbézte a választást és az igazoló választmány azt meg is semmisítette. *Fazekas* így kiesett a bizottsági tagok közül. Tegnap *Fazekas András* felebbezett e miatt. Felebbezésében elmondja, hogy a megsemmisítés alaptalan volt, mert *G. Fazekas András* az ő édes atya volt, aki 1909-ben meghalt, amit a szavazók nagyon jól tudtak. Ezek a szavazók pedig, kik mindnyájan az ő emberei, egyáltalán nem akarták az elhunytat megválasztani, hanem azt gondolták, hogy *Fazekas András* a *Fazekas* névvel a *G.* betűt is örökölte s így adták le voksaikat *G. Fazekas* Andrásra. Ezen az alapon kéri őt megválasztott szalacsi bizottsági tagnak kijelenteni. A felebbezés felett a közigazgatási bíróság fog dönteni.

* **E tünt fu.** *Kohn Minó* jelentette a rendőrségen, hogy 17 éves *Zoltán* nevű fia f. hó 16-án mesterétől, *Stitz János* lakatosmestertől eltávozott s azóta nyoma veszett. Személyleírása: közép termet, hosszukás arc, barna haj, barna szemöldök, szürke szem, sas orr. A rendőrség a fu körözését elrendelte.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléeses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelttel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Debrecen—nagyvárad helyi érdekű vasut. Ime a rég várt közvetlen vasuti összeköttetés Nagyvárad és Debrecen között a hó 28-án megnyílik. Le vannak rakva a sínek, kész vannak az állomások, egy egy mozdonny beállítva futkos is az új pályán és örömmel gondol mindenki arra, hogy mily kellemes is lesz direkt Debrecenbe jutni anélkül, hogy Püspökladányon át ne kellesen szállani. A direkt összeköttetés természetesen magával kellene, hogy járjon a gyorsabb összeköttetéssel is. És most jön a csalódás. Az öröm hőmérője a fagypontra süllyed. Az összeköttetés ugyan közvetlen lesz. Tanyáról-tanyára, apró talvak között szinte lopózva, hogy hamar Debrecenre érje, húzódik az új pálya. És ezt az új és rövid pályát az új vonat három teljes óra alatt futja be, holott a gyorsvonal átszállással a csaknem még egyszer oly hosszú utat két és fél óra alatt teszi meg. Hát ugyan ki fogja ezt ezen az új kávédarálón rázatni ma Debrecenig? Az igaz, hogy ezt azzal indokolta meg az építést vezető mérnök, hogy jelszó: »lassan, de biztosan«, de ugyan kérem, kinek nincsen sürgős ügye, annak aki Nagyváradról Debrecenbe megy? Aki pedig a Debrecenig vezető vicinális örömeit akarja élvezni az megtehette eddig is az érmelléki vicinálison, hisz az még biztosabb, mert öregebb és már ez is gyorsabban jár. Az új vasutról megállapíthatjuk, hogy mint közvetlen vonat egyáltalán nem szolgálja az érdekeket és így nem sok jövőt jósolhatunk neki. Az új vasut reánk, váradra nem bír jelentőséggel, csak arra a néhány községre és tanyára, amely mellett elhalad. Egyébként az új vasut menetrendje a következő:

400	1217	409	ind. Debrecen érk.	721	289	810
416	1238	425	» Sepes-Telegdy-sósüfűdő	708	221	752
422	1239	431	» Mikepércs	657	215	746
480	1248	429	» Sáránd	651	209	740
447	106	456	» Derecske	636	154	725
458	112	502	» Derecske v.-tér	626	144	715
510	130	519	» Konyár	611	129	700
510	139	528	» Sándoros	602	117	648
529	149	538	» Bajonta-Sós-für-	552	107	638
540	200	549	» Pocsaj-Esztár	541	126	627
600	220	609	» Kismarja	527	124	615
614	234	623	» Nagykereki	508	1225	554
621	243	631	» Nagyszántó	500	1217	546
680	254	640	» Kisszátony-Zomlin	453	1210	538
646	318	706	» Biharpüspöki	438	1155	523
700	323	721	évk. Nagyvárad ind.	425	1142	510

* **Elfogott zsebtovaj.** Somogyi Lajos földműves, bojti lakos jelentette tegnap a rendőrségen, hogy kedden este 7 óra tájban a Rákóczi uton a bórház előtt egy alacsony termetű napszámos ember csatlakozott hozzá és elcsalta a Csáky-féle vendéglőbe, ahol borozás közben a zsebtovaját kilopta. A rendőrség nyomozás során megállapította, hogy a tettes Sanyó Ferenc hely- és foglalkozás nélküli napszámos, aki ezt vallás közben be is ismerte. A rendőrség Sanyót lezáratta s ellene az eljárást folyamatba tette.

* **Rendőrök és parasztleányok harca.** A várad velencei állomáson kellemetlen bajba kerültek tegnap Erdei Mihály és Erdei Imre pusztai-ujlaki lakosok. A leányok kissé jókedvűen mentek ki a vasuti állomásra és Kolozsvárra akartak utazni. Felszállás közben vitába keveredtek a kalauzzal, aki látván, hogy ittasak a leányok, nem akarta megengedni, hogy a vasuti kocsiba felszálljanak. Ezért Erdei Imre a kalauz arcát ütötte. A kalauz erre rendőrt hívott, mire a rendőrt is megármadták, úgy, hogy a rendőr kénytelen volt két rendőr-társával együtt a leányokat megbilincselni s előállítani a rendőrkapitányi hivatalhoz, ahol ellenük az eljárást folyamatba tették.

* **A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság** csütörtökön délután 4 órakor saját helyiségében tartja évi rendes közgyűlését.

Védjegyes finom precisiós órák Schweicz elsőrendű gyáraiból.
Magy. kir. fémjellel ellátott arany és ezüst ékszerek,
karika gyűrűk.
Ezüst és chinaezüst evőeszközök asztaldiszek, tálczák. Menyasszonyi és keresztelési ajándékok.
Finom szemüvegek, hőmérők, légsúlymérők.
Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél. — Vasuti órák.
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

x **A várad helyi közönséget** közelebből érdeklő érdekes üzletváltás hírével vesszük. Flegman Armin régi, hírneves cég üzletét megnagyobbítani óhajtván, nagy áldozatok árán a több, mint 50 év óta tennélő új Koho Sámuel-féle üzletet megvette s annak helyén egy világvárosi nagy áruházat kíván létesíteni. Hosszu, fáradságos munka eredménye lesz ezen áruház, mely méltán fog általános feltűnést kelteni. Az átalakítási munkálatokat nem sokára megkezdik.

Ne vásároljon
addig mellfűzőt, haskötőt, egyenesen tartót, és Késmárkházi nadrágot, míg

Rosenfeld R.
Sas-passageban levő
miderraktárát
meg nem tekintette.

x **Villamos csillárt** ne vásároljon, berendezést ne készítsen, míg **Stern** nel a Bémer-téren nem beszél, felvilágosítok bárkit, ha nem is vásárol nálam. Terveket díjmentesen készítek Raktáron tartok villamos és gáz főzőket, vasalókat, Wolfram és izzó lámpákat nyári áron házhoz szállítok. Bémer-tér 3. Telefon 556.

NAGY MEGLEPETÉS
vár azon igen tisztelt hölgyekre, kik fűzőszükségleteiket nálam óhajlják beszerezni, mert egy bécsi gyár feloszlása alkalmával nagy tömegvásárlást eszközöltem és abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy párisi és bécsi modellek után készült fűzőket gyári áron adom, 100% engedménnyel árusíthatom.
Mérték után készült fűzőim a legjobbaknak vannak elismerve, gyorsan készülnek, legolcsóbbak és legtartósabbak. Mindezeket a birtokomban lévő számos elismeréssel, valamint a nagyszámú helyi- és vidéki megrendelőim igazolhatják.
Szíves partifogásért esedez
IZSÁK LIDIA, a Szigligeti-színház művésznője, vésznoinek fűző szállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. szám.
Fűzők javítása és tisztítása gyorsan eszközöltek.
Késmárchy-haskötők mérték után készíttetnek.

* **A jegyzői téren** hosszabb ideig működött egyén segéd jegyző adóügyi, magyar vagy német, román községbe alkalmazást keres. Nagyvárad, Páris-utca 24. sz. Verner Ferenc s. jegyző.

Törlesztéses kölcsön!
Feltételek:
Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér. 4. sz.

Valódi amerikai
C i p ő k
és orosz kalucsnik leg-
jobb minőségben,
REICHARD - áruháza
:: czégnél kaphatók. ::

SPITZER BÉLA
női és gyermek divat-háza
A legszebb
menyasszonyi kelengyék, farsangi toilettek készülnek
Spitzer
szalonjában
Rákóczi-ut 3. sz.

CZAPPALVI JÓZSEF
mázoló, épület és butorfestő
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.
Helyi és vidéki telefon szám: 1001.
Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyopyszentári berendezések és butorok festését, ker. butorok zománcozását és porcelán utánzat. Vidék megrendeléseket a legpontosabban és leggyorsabban készítek.
Tisztelettel
358 Czappalvi József.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Tolvaj. (Bihari Akos vendégjátéka.)

Pétek: Biboros. (Bihari Akos vendégjátéka.)

Szombat: Bizánc. (Bihari Akos vendégjátéka.)

Vasárnap délután: Balkáni hercegnő, este: Cigányszerelem.

Bihari Akos fellépte. Három estén keresztül gyönyörködhetik ismét a Szigligeti színház közönsége. Három élvezetes színházi estén adózhatik őszinte tapsaival Bihari Akosnak, a Vigszínház kitűnő művészenek. Henri Bernstein Tolvajának főszerepében mutatkozik be ma este. Holnap folytatja vendégtellépéseit Parker Biborosában szombaton este pedig Herczeg Ferenc Bizáncának főszerepében bucsuzik el. A hírneves művész nagyváradi vendégszerzését általános érdeklődés előzi meg s a jegyekre már tömeges előjegyzés történt.

Balkáni hercegnő. Vasárnap délután Paul Rubens nagy sikereket elért bájos zenéjű operettje, a Balkáni hercegnő kerül színre. A főszerepeket F. Károlyi Leona és Bihari Böske játsszák. Este a Cigányszerelem kerül színre.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Járványos betegségeknél

mint kolera, typhus vagy lázas betegségeknél fő a víz legbiztosabb óvszer a

KRONDORFI pezsgőbőz borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLMAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYSZER

mint nyálka oldó szer, ugy magában mint meleg tejjel vegyítve köhögesnél, rekedtségnek, fűdőhurtnál stb. legjobb gyógsikerrel ajánlatik Nehezen emésztő, gyomorhurtnál kitűnő hatása van! Hugyhajtó gyógyital! — Kérjük minden kávéházban és vendéglőben bor vagy pezsgőbőz, mindenkinek kitűnően fog izleni.

Főraktár: Janky Antal utóda cégnél van.

EGYESÜLETEK.

A patronage-egyesület megalakítása. A hatalkorúaknak nagyváradi felügyelőhatósága vasárnapi ülésében elhatározta, hogy megalakítja a »Nagyváradi és biharmegyei patronage-egyesületet« s e célból egy előkészítő-bizottságot küldött ki. Az előkészítő-

bizottság tegnap délután 5 órakor a kir. tábla épületében ülést tartott, amelyen Molnár Géza kuriai bíró elnökölt, jelen voltak: dr. Medvigy Gábor, Novotny S. Alfonz, Werner Kálmán, dr. Grósz Menyhért, dr. Májouffy Marcell, Eleméry Ferenc, Szilágyi Dózsa, Petry Gyula, Szücs Izsó, Szöllőssy Ferenc dr., Laszky Ármin, Ember Géza, dr. Edelmann Menyhért, Hermann Aladár, dr. Bárdos Imre, Molnár Géza elnök választotta az egyesület célját s felolvasta az alapszabályokat, amelyhez Werner Kálmán szólott hozzá. Megállapodtak, hogy miként alakítják meg a vezetőséget. Eszrint védnökök lesznek gróf Tisza István, továbbá dr. Radu Demeter gör. kath. püspök és a kinevezendő lat. sz. katolikus püspök. Tiszteletbeli elnökök: báró Szentkereszthy Zsigmond táblaelnök, Hlatky Endre és dr. Miskolczy Ferenc főispánok; vezetőelnök: Molnár Géza, társelnök Fráter Barna alispán; alelnök Rimler Károly polgármester; titkár dr. Medvigy Gábor, ügyészek: dr. Wallner Ödön, dr. Thury László, könyvtáros Szilágyi Dózsa, pénztárnok dr. Ágoston Péter, ellenőr dr. Edelmann Menyhért, jegyzők Petry Gyula és dr. Bárdos Imre. Az alakuló nagygyűlés január 29-én lesz. Ennek előkészítésével Molnár Géza, Werner Kálmán és dr. Edelmann Menyhértet bízták meg.

Ifj. Rimanóczy Kálmán

műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Allandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészeti tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képvisellete, eredeti gyári árak mellett.

TÁVIRATOK.

Pánszláv támadás Radnay

püspök ellen.

Budapest, június 18.

(Saját tudósítónktól.) A »Slovenski Tyzdennik« pánszláv ujság 1909 október 15-én komisz cikket irt a pánszláv tendenciákkal szemben nagyon erélyes Radnai Farkas besztercebányai püspök ellen, rágalmozó módon támadva az ő életét. Radnai püspök dr. Nagy Emil utján bűnvádi feljelentést tett a lap ellen; a cikk szerzőségét Gál János vállalta el. Ma volt ez ügyben a lőtárgyalás dr. Makucz bíró elnöklete alatt. A püspök a legszelesebb körü bizonyítást engedte meg; a vádlottaknak azonban a rágalmozó cikk egyetlen állítását sem sikerült bebizonyítaniok. A bíróság ennek alapján Gált 5 heti fogságra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

A trónörökös Madridban.

Madrid, jan. 18.

(Saját tud.) Ferenc Ferdinánd trónörökös és felesége ma Madridba érkeztek. A trónörökös Alfonz király látogatására utazott Madridba.

Meghívó.

A Biharmegyei Kereskedelmi, Ipar- és Termény Hitelbank

nagyváradi bej. pénztintézet Nagyváradon, az intézet helyiségében (Teleky-utca 3.)

1911 január 28-án délután 4 órakor.

XLII. évi

rendes közgyűlését

tartja, melyre a t. részvényeseket ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1910 üzleti évi elő és indítványai a mérleg, zárszámadások, tartalék és osztalék tárgyában.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, az igazgatóságtól előterjesztett mérleg, zárszámadások, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványai megvizsgálásáról.
3. Az előző tárgyak s az igazgatóság és a felügyelő-bizottságtól kért felmentvény iránti határozathozatal.
4. Az igazgatóság jelentése a tiszti nyugdíjalap állásáról.
5. Az igazgatóság, a felügyelő-bizottság, valamint választmányi tagoknak alapszabályok szerinti választása.

Nagyvárad, 1911. január 18.

Az igazgatóság.

Azok a t. részvényesek, akik a fenti közgyűlésen résztvenni óhajtanak, tartoznak a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg részvényeiket a le járt nem szelvényekkel a bank pénztáránál, Nagyváradon letéteményezni, hol is 1911 jan. 18-tól kezdve a mérleget és zárszámadásokat, az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság jelentését megtekinthetik.

Közgyűlési meghívó.

A Központi Takarékpénztár részvénytársaság Nagyváradon, 1911. január 29-én d. e. fél 11 órakor tartja saját helyiségében

rendes évi közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket ezennel tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1910. évi üzleteredményről, a mérleg és zárszámadások előterjesztése és ezeknek kapcsán a felmentvény megadása.
2. Határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
3. Az igazgatóság előterjesztése a részvénytőke felemelése tárgyában.
4. Az alapszabályok módosítása.
5. Egy igazgatósági tag választása.
6. A felügyelő-bizottság elnökének és tagjainak megválasztása.
7. Az igazgató tanácsból (választmány) kilépő 14 tag helyének betöltése.

Nagyvárad, 1911. január 18.

Igazgatóság.

Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentése, valamint az évi mérleg 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Jegyzet. A közgyűlésen az alapszabályok 12. § a szerint csak oly részvényekkel lehet jogokat gyakorolni, melyek a pénztárnál a közgyűlést megelőzőleg egy órával letétettek, vagy pedig ugyanazon időpontig valamely más pénztintézetnél letétben levő részvényekről szóló letétjegy tétellett le a pénztárnál.

Heiczler Ferenc

papi- katonai és polgári szabó
Nagyvárad, Körös utca 22. sz.

Készít a legjobb minőségű szövetekből reverendát és cimadát.

Egyenruhákat bármilyen fegyvernemhez, átalakításokat méret szerint.

Polgári ruhákat legolcsóbb árban valódi angol szövetekből készítik.

Levelezőlapra meghívásra helyben és vidéken mértékvetéssel végeztetnek.

Szíves pártfogást kér tisztelettel
Heiczler Ferenc.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása utólérhetetlen.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a n. é. — közönséget, hogy —
Kert-utca 2. szám.

építési irodát

nyitottam.

Elvállalok tervezéseket és bármilyen e szakmába vágó munkákat.

Tisztelettel

Béres Ferenc
építőmester.

„VITOL“

Kiváló szer köszvény, csusz, hasogatás, rheuma-szaggatás ellen.

Este a fájdalmas testrészt be-
dörzsölendő.

Kapható:

az „Arany Kereszt“
gyógyszertárban

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Karcos bor a legjavából kapható. Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki. — Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona — 60 fillértől kaphatók.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

TÁTRAY és TARSAI

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárműket és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Vegyél!

Vegyen!

Vegyünk!

10. 13. és 17.

Koronáéit

Moskovits Antonomiai cipőt

Nagyvárad

Kossuth-utca 5. gyár épület és
Bémer-tér, Fő-utca sarok.

Meghívó.

A Nagyvárad Takarékpénztár

64-ik rendes közgyűlésére,

mely 1911. január hó 29-én délelőtt 10 órakor fog az intézet saját üzleti helyiségében megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1910. év üzleti eredményéről.

2. A felügyelő bizottság jelentése az 1910. évi zárszámadások megvizsgálásáról és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása valamint a nyereség felosztása iránti határozathozat és a felmentvény megadása.

3. Az igazgatóság javaslata az alapszabályok 2, 4, 5, 8, 9, 12, 20, 26, 30, 33, 40, 41, 42, 43, 44, 59, 65, 66, 67, 81 és 83. §-nak módosítása tárgyában.

4. Az alapszabályok 26. § a értelmében lelépő igazgatóság helyébe 7 igazgató választása 3 évi időtartamra.

5. Az alapszabályok 35. §-a értelmében lelépő felügyelő-bizottság helyébe 4 felügyelő választása 3 évi időtartamra.

6. Az alapszabályok 40. §-a értelmében lelépő 6, valamint a lemondás, illetve elhalálozás folytán megüresedett 3 váltóbíró megválasztása három, illetve 2 és 1 évi időtartamra.

7. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben f. hó 20-tól kezdődőleg a részvényesek által megtekinthető.

Nagyvárad, 1911. január 16.

Hlatky Endre,
elnök.

Érvényes határozat hozatalára a közgyűlésen legalább 25 olyan részvényesnek kell jelen lenni, kik az alaptörvénynek legalább egy negyedrészt képviselik.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az illető szávat mennyiségéről térítvényt kap.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
 ≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTÚL”
 politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott:
 1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett
 a „Tiszántúl“-ban közöltetnek.

Alapítottott:
 1894.

ÉRTESÍTEM

a n. é. közönséget, hogy az

Ifj. Kohn Sámuel

női-divat üzletet megvettem

s azt míg a készlet tart, olcsó

árak mellett árusítom

FLEGMAN

női-divat áruháza.

Alapított 1888.

Bémer-tér.